

Kvalitetsvurdering af

Morslands Historiske Museum

2011

Indholdsfortegnelse

| | |
|--|----|
| INTRODUKTION TIL KULTURSTYRELSENS KVALITETSVURDERING | 2 |
| Vurderingsgrundlag..... | 2 |
| Opfølgning..... | 3 |
| MORSLANDS HISTORISKE MUSEUM..... | 4 |
| Nøgletal for museet..... | 4 |
| KULTURSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING | 4 |
| KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER..... | 5 |
| Arbejdsgrundlag, organisation og ledelse..... | 5 |
| Ressourcegrundlag..... | 8 |
| Forskning..... | 9 |
| Formidling..... | 11 |
| Indsamling..... | 14 |
| Registrering..... | 15 |
| Bevaring..... | 15 |
| Den faste kulturarv..... | 16 |
| KVALITETSVURDERINGSFORLØBET PÅ MORSLANDS HISTORISKE..... | 18 |
| BILAG - FORSKNINGSEVALUERINGER..... | 20 |

INTRODUKTION TIL KULTURSTYRELSENS KVALITETSVURDERING

Kvalitetsvurderinger er en del af Kulturstyrelsens arbejde med at understøtte en kvalitativ og professionel udvikling af museerne og deres opgavevaretagelse.

Kulturstyrelsen skal sikre, at museerne lever op til museumsloven samt de mål og standarder, der følger af politiske målsætninger for museumsområdet og samfundsudviklingen generelt.

Gennem de sidste ti år er der gennemført en række udredninger, analyser og undersøgelser, som på forskellig vis har sigte på udvikling af kvalitet, og som bidrager til at sætte standarder for museernes virksomhed. Det drejer sig om udredningen om bevaring af kulturarven fra 2003 (bevaringsplanen), udredning om museernes formidling fra 2006 (formidlingsplanen), forskningsstrategien for Kulturministeriets område fra 2008, digitalisering af kulturarven fra 2008, Kulturministeriets digitaliseringsstrategi fra 2009, den internationale evaluering af den arkæologiske virksomhed fra 2010, den national undersøgelse af museernes brugere i 2010 og endelig Kulturministeriets anbefalinger for god ledelse af selvejende kulturinstitutioner fra 2011.

Disse udredninger, analyser og undersøgelser indgår i Kulturstyrelsens kvalitetsvurderinger af de statsanerkendte museer.

Læs mere om kvalitetsvurderinger på Kulturstyrelsens hjemmeside:

www.kulturarv.dk/museer/museumsdrift/kvalitetsvurdering

Kvalitetsvurderingen indeholder Kulturstyrelsens anbefalinger til museet samt en beskrivelse og vurdering af de forhold, der danner baggrund for anbefalingerne. Kvalitetsvurderingen giver museets kommunale tilskudsydere en viden om det enkelte museums virksomhed og de rammer, museet arbejder i.

Vurderingsgrundlag

Kulturstyrelsens grundlag for at kvalitetsvurdere de statsanerkendte museer, består af to dele: For det første museernes indberetninger til Kulturstyrelsen, herunder bl.a. museets vedtægter, regnskab, årsberetning og arbejdsplan samt museets indberetning til Kulturstyrelsens museumsstatistik: "Danske museer i tal". Desuden indgår kvalitetsvurderingsmødet på museet med deltagelse fra museets bestyrelse og hovedtilskudsydere, der ofte er museets hjemkommune.

Museets forskning vurderes på baggrund af en faglig evaluering foretaget af det relevante faglige råd under Kulturstyrelsen.

Der indgår tillige en ekstern sagkyndig vurdering af bevaringsforholdene for museets samling. Den sagkyndige vurdering er indhentet af museet som led i kvalitetsvurderingen.

Kulturstyrelsen vurderer på ovenstående grundlag museets opgavevaretagelse og samlede virksomhed ud fra fire kategorier:

- Meget tilfredsstillende
- Tilfredsstillende
- Ikke helt tilfredsstillende
- Ikke tilfredsstillende

Kulturstyrelsens vurdering og anbefalinger samles i en rapport, der bilagt forskningsevalueringen sendes til museet og museets hovedtilskudsyder.

Opfølgning

Museet skal inden for tre måneder efter modtagelsen af rapporten fremlægge en plan for, hvordan det vil følge op på Kulturstyrelsens anbefalinger. Kulturstyrelsen skal godkende opfølgningsplanen.

Et år efter godkendelse af opfølgningsplanen gennemføres et opfølgningsmøde mellem museet og Kulturstyrelsen. Museet skal forud for opfølgningsmødet redegøre for status i museets arbejde med opfølgningen. Kvalitetsvurderingen forventes afsluttet efter opfølgningsmødet.

MORSLANDS HISTORISKE MUSEUM

Morslands Historiske Museum er et statsanerkendt kulturhistorisk museum oprettet i 1901. Museet er en selvejende institution med øen Mors som geografisk ansvarsområde og Morsø Kommune som hovedtilskudsyder.

Museet driver et lokalhistorisk arkiv, som er en del af museets organisation og arbejdsområde. Arkivalierne er dog ikke en del af museets samling og dermed ikke omfattet af museumslovens bestemmelser. Arkivets opgavevaretagelse indgår derfor ikke i nærværende kvalitetsvurdering.

Nøgletal for museet i 2010

I 2010 var det samlede kommunale driftstilskud til museet 2,5 mio. kr. Det samlede statslige driftstilskud var 0,8 mio. kr. Museet modtog desuden ca. 2,3 mio. kr. til løntilskud. Den samlede omsætning var ca. 9 mio. kr.

Museet havde 22,2 fastansatte årsværk, hvoraf de fire var videnskabelige medarbejdere. Museet skønner, at antallet af genstande i samlingen er cirka 20.000.

Museets afdelinger havde samlet set besøg af 30.500 brugere. Museumsforeningen Museets Venner havde 965 medlemmer.

KULTURSTYRELSENS SAMLEDE VURDERING

Det er Kulturstyrelsens samlede vurdering, at museets opgavevaretagelse ikke er helt tilfredsstillende.

Museet har gennem en årrække haft en ennemæssigt meget vidtrækkende tilgang til ansvarsområdets opgaver og har samtidig påbegyndt etablering af nye afdelinger. Denne udvikling har nået en kritisk grænse, og de seneste års ustabile ledelsesforhold har fået alvorlige konsekvenser for museets ressourcegrundlag og mulighed for at løfte de museale opgaver, som kræves af et statsanerkendt museum.

Museets samlingsvaretagelse foregår ikke på et tilfredsstillende niveau, blandt andet fordi museet ikke har systematisk overblik over sin samling og er udfordret af en stor bevarelsesmæssig byrde.

Kvaliteten af museets forskning har vanskeligt ved at leve op til de almene standarder, og omfanget af forskningspublikationer er utilfredsstillende.

Disse forhold er nærmere belyst i det følgende.

Museets fremtid

Det er Kulturstyrelsens vurdering, at museets udfordringer kræver prioritering og fokusering af den samlede virksomhed, så museets kerneopgaver inden for forskning, formidling og sam-

lingsvaretagelse sikres det nødvendige kvalitative løft. Museet bør overveje, om der er områder eller opgaver, som fortsat skal prioriteres i museets arbejde.

I lyset af den aktuelle udvikling af museumslandskabets struktur og skærpede kvalitetskrav, bør museet også undersøge mulighederne for at indgå i en tættere organisatorisk relation eller decideret fusion med nærliggende statsanerkendte museer, hvis det vurderes nødvendigt for at levere faglige resultater på et passende niveau.

KVALITETSVURDERINGENS FOKUSOMRÅDER

Arbejdsgrundlag, organisering og ledelse

Arbejdsgrundlag

Morslands Historiske Museum skal som statsanerkendt kulturhistorisk museum sikre og belyse kulturhistorien inden for det vedtægtsbestemte ansvarsområde, som er geografisk afgrænset til øen Mors og den mindre Agerø. Museet har ansvaret for såvel arkæologi som nyere tids kulturhistorie.

Ifølge museets vedtægter er natur- og kunsthistorie også en del af det emnemæssige ansvarsområde.

Den særlige geologi på Mors, med forekomsten af moler, er omfattet af Museum Sallings geografiske ansvarsområde, der inden for naturhistorien ”fortrinsvis beskæftiger sig med molerets geologi i den vestlige del af Limfjorden.”

Morslands Historiske Museum har også beskæftiget sig med øens særlige geologi de seneste årtier, hvor der især er opbygget en omfattende samling af fossiler.

Museet beskæftiger sig i praksis ikke museumsfagligt med kunsthistorien.

Fagligt fokus

Museet arbejder med en emnemæssigt meget vidtrækkende tilgang til ansvarsområdet. Den centrale afdeling, Dueholm Kloster, fungerer som et ”nationalmuseum” for Mors, hvor ansvarsområdets kulturhistorie er bredt repræsenteret i permanente udstillinger, der spænder fra øens oldtidsfund over kirkeinteriør, riddersal, borgerstue, fajancer, messing, mønter, købstadshistorie, våben, købmandsbutik, diverse håndværk, skolestue og legetøj til fiskeri, søfart, skibsbyggeri og tekstiler.

Museet har i sine øvrige afdelinger særligt fokus på industrihistorie, smedehåndværk, landbrugshistorie og molerets geologi. Museet har desuden inden for de seneste år lavet undersøgelser om en række øvrige emmer som regulering af Limfjorden, foreningsliv, handelsgartneri, socialhistorie, landskab, ejendomsstruktur, bebyggelsesmønsteret og molerindustrien.

Det er Kulturstyrelsens vurdering, at museet breder sig over for mange emner i forhold til museets begrænsede kapacitet, hvilket svækker museets muligheder for at fokusere sin profil mod de særegne træk ved ansvarsområdet.

Museet indgår især i faglige samarbejder med andre museer i Limfjordsmuseernes Samvirke, Søfartspuljen, Industripuljen og Landbrugspuljen. Siden 1988 har der været en samarbejdsaftale med Museum Salling vedrørende Moler Museet.

Organisering

Museets centrale afdeling har til huse i et stort bygningskompleks i Nykøbing, hvor der er faste udstillinger, arkiv, administration og værksted. Museets øvrige afdelinger Landbrugsmuseet Skarregaard og Moler Museet er primært udstillingssteder. Museet har de seneste år desuden arbejdet på at etablere Dansk Støberimuseum og Smedemuseet, der dog endnu ikke fremstår som helt færdige besøgssteder.

Det statsanerkendte museum er - med sine forskellige afdelinger - én samlet institution med én bestyrelse og én økonomi. Det skaber dog et uklart billede af institutionens status, når det i museets årsberetning og i Morsø Kommunes Kultur- og fritidspolitik fremhæves, at kun afdelingerne Dueholm Kloster og Morsø Lokalarkiv drives for offentlige tilskud, mens midler til de øvrige afdelinger hentes eksternt.

I tilknytning til museet eksisterer en Museumsfond, som varetager alle museets erhvervsaktiviteter med det formål at støtte museet og formål, som har museets interesse. Relationen mellem Museumsfondens dispositioner og museets virksomhed forekommer dog uklar for Kulturstyrelsen.

Ledelse

Museet har en bestyrelse på syv medlemmer, som repræsenterer foreningen Museets Venner (4), kommunalbestyrelsen i Morsø Kommune (2) og Morsølands Historiske Samfund (1). Bestyrelsesmedlemmerne er ikke udpeget på baggrund af særlige professionelle kompetencer med relation til museets virksomhed.

Fra april 2011 har en museumsfaglig medarbejder været konstitueret som museets leder og en økonomi-medarbejder er også konstitueret til at indgå i museets ledelse. Museets bestyrelse forventer at fastansætte en leder senest i 2013, når økonomien forventes bragt i balance.

Kulturministeriet har i december 2010 udsendt anbefalingerne ”God ledelse af selvejende kulturinstitutioner”. Heri anbefales blandt andet, at bestyrelsen årligt fastlægger institutionens overordnede strategi og sikrer, at der følges op på strategien. Det anbefales, at bestyrelsen løbende påser, at institutionens daglige ledelse varetager sit hverv på behørig måde samt vurderer og kontrollerer ledelsens arbejde gennem en formaliseret dialog. Bestyrelsen skal desuden sikre sig, at den løbende modtager den fornødne rapportering om institutionens økonomiske situation og finansielle forhold.

Det anbefales også, at bestyrelsesmedlemmer vælges på baggrund af deres personlige egenskaber og kvalifikationer under hensyn til bestyrelsens samlede profil.

Baggrunden for kulturministeriets anbefalinger er stigende krav til ledelsen af kulturinstitutionerne. Anbefalingerne skal styrke bestyrelser og direktioner i forhold til at løfte de ledelsesmæssige opgaver og det ansvar, loven og bekendtgørelsen pålægger dem, samt understøtte, at tilskudsmodtagere løser offentligt finansierede opgaver professionelt, kompetent og effektivt.

Kulturministeriets mål med anbefalingerne er, at kulturinstitutionernes ledelse sætter sig ind i anbefalingerne og tager dem i anvendelse med de nødvendige tilpasninger til institutionens forhold.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at relationen mellem museet og Museumsfonden forekommer uklar.
- at museet over en længere periode har en uafklaret ledelsesmæssig situation

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museets ansvarsområde i vedtægterne omfatter natur- og kunsthistorie, idet museet er statsanerkendt som kulturhistorisk museum
- at museet breder sig over så mange emner og samtidig prioriterer at oprette nye afdelinger, der er under langvarig opbygning, så det påvirker museets kapacitet til at løfte sine opgaver på et kvalitativt tilfredsstillende niveau
- at museets bestyrelse ikke i højere grad har varetaget sit overordnede ansvar for at fastlægge en bæredygtig strategi for museets drift og udvikling
- at museets bestyrelse ikke i tide har sikret sig den fornødne indsigt i museets økonomiske forhold i forbindelse med udvikling af det aktuelle underskud.

Derfor anbefaler Kulturstyrelsen:

- at museet udarbejder en overordnet strategi for museets fremtidige udvikling
- at museet foretager en prioritering af sine aktiviteter, fokuserer de museumsfaglige opgaver og skærper den faglige profil, så opgavevaretagelsen sikres det nødvendige kvalitative løft
- at museet reviderer sine vedtægter og fremsender dem til godkendelse i Kulturstyrelsen
- at museet skriver natur- og kunsthistorie ud af vedtægternes § 2 om ansvarsområdet
- at museets ledelse følger Kulturministeriets anbefalinger om god ledelse.
- at museet i et notat til Kulturstyrelsen gør rede for forholdet mellem museet og Museumsfonden, ledsaget af det seneste reviderede regnskab for fonden.

Ressourcegrundlag

Økonomi

Museets kommunale og statslige driftstilskud var i 2010 på henholdsvis 2,5 og 0,8 mio. kr. Museet modtog derudover ca. 2,3 mio. kr. til ansatte med løntilskud.

Museets kommunale tilskud er på landsplan i den lavere ende for kulturhistoriske lokalmuseer, men beregnet pr. indbygger i kommunen er tilskuddet højt. Med en samlet omsætning på ca. 9 mio. kr. i 2010 har museet ikke et spinkelt økonomisk ressourcegrundlag sammenlignet med tilsvarende statsanerkendte museer.

Museet havde i 2010 et underskud på knap 0,5 mio. kr., og det blev i begyndelsen af 2011 konstateret, at en fortsat uændret drift ville medføre et underskud på min. 0,7 mio. kr. i 2011 og 1,5 mio. kr. i 2012.

Personale

Museet råder i 2010 over 22,2 fastansatte årsværk, hvoraf de fire årsværk er videnskabelige medarbejdere. I 2011 fratrådte to af de videnskabelige medarbejdere deres stillinger i forbindelse med museets økonomiske underskud og udsigt til overforbrug de kommende år.

Antallet af videnskabelige medarbejdere i forhold til det samlede personale afspejler en forholdsvist lav prioritering af personale, der kan bidrage til at varetage og udvikle de museale opgaver.

Museet fik i 2010 ni årsværk udført af ansatte med løntilskud. De almindelige betingelser for ansættelse i løntilskud efter de nyeste regler er bl.a., at antallet af personer med løntilskud maksimalt må udgøre én person for hver fem ordinært ansatte, og herudover en person for hver 10 ordinært ansatte.

Museet har aktuelt ikke faguddannet personale til at varetage sit arkæologiske ansvar, men har søgt om en foreløbig dispensation for den nuværende medarbejder.

Museet har heller ikke faguddannet personale, som modsvarer de emnemæssige ansvarsområder om natur- og kunsthistorie, som museet også mener, det skal løfte.

Det er Kulturstyrelsen indtryk, at en stor del af museets personaleresourcer ikke bidrager direkte til at varetage de museumsfaglige kerneopgaver.

Bygninger og øvrige arealer

Museet råder over seks bygninger, som anvendes til museumsformål, fordelt på en række lokaliteter på Mors. Hovedparten af bygningerne er fra 1850-1950, mens Dueholm Kloster er fra middelalderen. Magasinbygningerne ved Dalgård er fra 2001. Tre af bygningerne ved Dueholm Kloster samt Skarregaard er fredet. Museet råder over et samlet bygningskompleks på ca. 10.000 m² under tag. Derudover har museet adgang til store rekreative arealer samt fem

andre bygninger, som ejes af Museumsfonden. Morsø Kommune ejer Skarregård og har pligten til at istandsætte bygningerne.

Museet og Museumsfonden har vedligeholdelsesforpligtelse på alle bygninger.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museet har spredt sine aktiviteter på så mange enkeltbygninger, at det udgør en ressourcemæssig risiko for museets bæredygtighed.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet har generet et underskud i 2010 på knap 0,5 mio. kr. med udsigt til et betragteligt forøget underskud det kommende år
- at museet ikke har faguddannet personale til at varetage sit arkæologiske ansvar
- at en forholdsvis lille del af museets personaleresressourcer bidrager direkte til at varetage og udvikle de museumsfaglige kerneopgaver.

Derfor anbefaler Kulturstyrelsen:

- at museet udarbejder en plan, der sikrer balance i økonomien
- at museet etablerer procedurer for økonomistyring, herunder jævnlig budgetkontrol og -opfølgning
- at museet sikrer en personalesammensætning, der understøtter museets lovbestemte opgavevaretagelse inden for ansvarsområdet samt vurderer om det fortsat ønsker at varetage det arkæologiske arbejde.
- at museet som led i et nyt fokuseret arbejdsgrundlag tager stilling til, hvilken mængde bygninger der bedst understøtter museets videre udvikling
- at museet er opmærksom på de nyeste regler fra 2011 i forbindelse med ansættelser i løntilskud og kontakter det lokale jobcenter for at sikre sig, at reglerne overholdes.

Forskning

Statsanerkendte museer er forpligtede til at forske inden for ansvarsområdet og stille viden til rådighed.

Museet har i forbindelse med kvalitetsvurderingen indsendt publikationer fra de seneste fire år inden for arkæologi(3), naturhistorie(7) og nyere tids kulturhistorie(4) til forskningsevaluering. Publikationerne er vurderet af Kulturstyrelsens faglige råd for hvert af de tre faglige områder. De enkelte publikationer er vurderet efter det almene forskningsbegreb, beskrevet i Kulturministeriets forskningsstrategi, med udgangspunkt i dimensionerne *originalitet* (at forskningen udvikler ny viden, indsigt og erkendelse), *transparens* (anvendelse af relevante metoder og teoridannelser) og *gyldighed* (redegørelse for arbejdets forhold til relevante videnområder).

De indsendte publikationer omfatter artikler fra antologier, videnskabelige tidsskrifter og skrifter af mere formidlende karakter, og ingen af artiklerne er fagfællebedømte.

Arkæologi

Vurderingen af de tre indsendte arkæologiske artikler viser, at to af artiklerne har høj kvalitet og kan karakteriseres som forskning. Den ene artikel er forfattet af museets tidligere medarbejder, men dog endnu upubliceret. Den anden artikel er udarbejdet i samarbejde med to eksterne forfattere. Artiklerne fokuserer på emner i ældre bronzealder, yngre jernalder og middelalder. Omfanget af museets forskning på området er ifølge vurderingen langt fra fyldestgørende.

Nyere tids kulturhistorie

De indsendte artikler inden for nyere tid kan ikke betegnes som forskning, men karakteriseres som formidlingspublikationer. Tre af artiklerne, der alle har Limfjorden som emne, rummer dog elementer, som vurderes at kunne danne grundlag for en forskningsbaseret fremstilling. Ingen af de fire artikler er fagfællebedømte.

Naturhistorie

Vurderingen af de syv publikationer om geologi viser, at der er tale om artikler af populærformidlende karakter. Publikationerne kan ikke betegnes som forskning. Museets medarbejder har været ene-forfatter på fem af publikationerne og anden-forfatter på de resterende.

Vurderingen konkluderer dog, at alle publikationerne, der har moleret og fossiler som omdrejningspunkt, afspejler museets omfattende og betydningsfulde indsamlingsarbejde på en dansk geologisk lokalitet af international klasse.

Museet deltager med andre statsanerkendte museer i Limfjordsmuseernes Samvirke, hvor der samarbejdes om undersøgelser, som ikke kan afgrænses til et enkelt museums område. Museet har ikke en nedskrevet forskningsstrategi.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har produceret arkæologisk forskning af høj kvalitet.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet ikke har en nedskrevet strategi for sin forskningsindsats
- at museet inden for de seneste fire år kun har publiceret to artikler, der kan betegnes som forskning
- at museets forskning ikke publiceres i relevante fagfællebedømte medier.

Derfor anbefaler Kulturstyrelsen:

- at museet udarbejder en forskningsstrategi, der er møntet på det samlede ansvarsområde og danner grundlag for museets øvrige faglige virksomhed
- at strategien omfatter en plan for at tilvejebringe ressourcer til forskning, forskningssamarbejder, publicering og kompetenceudvikling med henblik på at højne og sikre forskningens niveau og kvalitet
- at forskningsstrategien er tæt forbundet med en overordnet strategi for museets fremtidige udvikling
- at museets forskning publiceres i relevante fagfællebedømte medier og omfatter differentierede typer af publikationer.

Formidling

Statsanerkendte museer har pligt til at bringe sin forskningsbaserede viden i spil gennem formidling.

Morslands Historiske Museum tilgængeliggør og formidler primært museets samlinger og viden for offentligheden med udgangspunkt i museets forskellige afdelinger af museet.

Udstillinger

Ved *Dueholm Kloster* har museet et omfattende areal af udstillinger i seks forskellige bygninger med mange rum på flere etager. Hele ansvarsområdets kulturhistorie fra forhistorie til nyeste tid er bredt præsenteret i permanente udstillinger samt to særudstillingslokaler. De genstandsrigtige udstillinger er opdelt i et emne for hvert rum.

Dansk Støberimuseum er ved at blive indrettet i bygninger fra det nedlagte jernstøberi centralt i Nykøbing. Museet har på to etager fokus på Morsø Jernstøberis historie gennem en samling af støbeovne og ovnplader med historiske motiver, et værkstedsområde samt et område med udstillingsovne og en rekonstruktion af fabrikkens kontorfunktioner. Afdelingens formidling er stadig under opbygning.

Landbrugsmuseet Skarregaard ligger på en af de ældste gårde på Mors bestående af fire gårdlænger fra 1800-tallet. Stuehusets interiør og redskaber i staldene fremstår i nogen grad, som det blev

efterladt i 1950'erne. Museet har dog tilført en stor mængde genstande, som bryder med autenticiteten og intentionen om at genskabe tidligere tiders indretning.

På gårdens 360 tdr. land drives økologisk landbrug af en forvalter, og der holdes have og gamle dyreracer, som brugerne kan opleve på tæt hold. En særskilt bygning anvendes til lejrskoleophold. Museet har desuden en naturvejleder tilknyttet, som er finansieret af Friluftsrådet, kommunen og museet frem til udgangen af 2013.

Der er anlagt naturstier i det nærliggende område, hvor museet formidler via skilte langs stien. En af stierne fører til Moler Museet.

Moler Museet rummer en samling af fossiler, som stammer fra egnens særlige forekomster af moler. Udstillingen er indrettet i en tidligere staldbygning og består primært af genstande i montrer suppleret med enkelte plancher samt et rum, hvor man kan røre og se nærmere på fossiler. Det er muligt selv at gå på jagt efter fossiler i de nærliggende molergrave.

Smedemuseet i Ørding består af et mindre, næsten intakt og funktionsdygtigt maskinværksted fra 1920'erne. Museet har åbent én dag om ugen i sommerperioden, hvor formidlingen består i, at en gruppe frivillige håndværkere arbejder i værkstedet og fortæller de besøgende om smede-håndværk.

Morslands Historiske Museums udstillinger bærer generelt præg af at være statiske og med endog meget store mængder af genstande, som i høj grad præsenteres uden nærmere information eller formidling. Museets udstillinger rummer ikke tidssvarende formidlingsformer med eksempelvis brug af digitale medier. Museets udstillinger rummer i meget begrænset omfang brugerinddragende faciliteter.

Øvrig formidling

Museet formidler desuden gennem byvandring, busture, cykelture, foredrag og stande ved øens øvrige arrangementer. Museet gennemførte i 2010 ca. 100 omvisninger. Det er Kulturstyrelsen indtryk, at museet med sin formidling har en høj grad af lokal forankring.

Museet har oplyst, at 165 skoleklasser fra grundskolen og fem fra ungdomsuddannelser i 2010 modtog museets undervisningstilbud. Museets samarbejde med uddannelsesinstitutionerne har dog ligget stille i en årrække, men museet ønsker nu at genetablere samarbejdet.

Museets hjemmeside rummer kun kort beskrivelse af museets fem afdelinger samt få praktiske oplysninger. Siden fremstår uopdateret, og flere menupunkter rummer ikke noget indhold.

Museets brugere

I 2010 havde museets afdelinger samlet set besøg af 30.500 brugere, hvoraf ca. 1.700 deltog i museets arrangementer andre steder end på museets adresser.

Den nationale brugerundersøgelse kortlægger brugernes vurdering og besøgs mønstre på afdelingerne Dueholm Kloster, Skarregaard og Moler Museet. De øvrige afdelinger har under 7.000 årlige besøgende og dermed ikke er omfattet af brugerundersøgelsen. Undersøgelsens resultater ligger generelt tæt på de øvrige kulturhistoriske museer, men hæver sig over gennemsnittet i brugernes vurdering af museets arrangementer, i muligheden for at deltage samt antallet af besøgende fra det øvrige Danmark uden for regionen.

Museet har ikke en strategi for sin samlede formidlingsindsats.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har et højt antal besøgende og modtager mange skoleklasser
- at museet i kraft af sine formidlingsaktiviteter har høj grad af lokal forankring
- at brugerne i den nationale brugerundersøgelse har en positiv vurdering af museets arrangementer og muligheden for at deltage, som ligger over gennemsnittet.

Det er ikke helt tilfredsstillende:

- at museets udstillinger er domineret af meget store mængder af genstande, som fremstår uden nærmere information eller formidling
- at museets hjemmeside ikke anvendes aktivt som en ligeværdig del af museets øvrige formidling
- at museet ikke samarbejder med relevante uddannelsesinstitutioner om at udforme undervisningsaktiviteter og -materialer
- at museet ikke har en strategi for en prioriteret og fokuseret formidlingsindsats.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet ikke benytter mere tidssvarende formidlingsformer eller generelt befordrer større inddragelse af brugerne.

Derfor anbefaler Kulturstyrelsen:

- museet udarbejder en skriftlig strategi for sin samlede formidling, der fokuserer indsatsen og bidrager til at skærpe museets profil og understøtte museets overordnede udviklingsstrategi
- at strategien tager afsæt i resultaterne af den nationale brugerundersøgelse og øvrig viden om brugerne og sikrer, at museet arbejder differentieret, forskningsbaseret og brugerinddragende med tidssvarende formidlingsformer rettet mod forskellige målgrupper
- at strategien rummer formidlingsfaglig erfaringsudveksling og samarbejder med relevante aktører samt kompetenceudvikling.

Indsamling

Statsanerkendte museers indsamling sker ved museets erhvervelse af genstande, værker og anden dokumentation. Indsamlingen skal finde sted inden for museets vedtægtsbestemte ansvarsområde og som led i museets forskning.

Museet indsamler i overensstemmelse med ansvarsrådets emner, tidsafgrænsninger og geografiske udstrækning. I 2010 optog museet 50 nye genstande i samlingen, hvoraf de 20 blev passivt indsamlet.

Museet fastholder bevidst, at en ikke uvæsentlig del af indsamlingen fortsat sker passivt af hensyn til stærk lokal forankring.

Museet har på grund af registreringsefterslæb og manglende systematik i magasinerne ikke overblik over sin samling af nyere tids kulturhistoriske genstande. Derfor har museet ikke tilstrækkeligt grundlag for at afstemme sin indsamling efter de genstande, museet allerede har.

Museet har ikke en nedskrevet indsamlingspolitik, men har skriftlige retningslinjer for modtagelse af genstande.

Museet råder over en meget stor mængde rekvisitter i udstillingerne, og det fremstår ikke klart, hvorvidt disse rekvisitter er en del af museets samling.

Det er Kulturstyrelsens indtryk, at museets indsamlingspraksis ikke er tilstrækkelig fokuseret, og ikke sker som et led i museets forskning.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet ikke har en indsamlingspolitik
- at museets indsamlingspraksis forekommer ufokuseret og ikke udspringer af museets forskning
- at museet bevidst opretholder passiv indsamling som princip af hensyn til lokal forankring
- at museet ikke har overblik over sin samling i relation til indsamling af nye genstande
- at museet ikke skelner mellem rekvisitter og museumsgenstande, som indgår i samlingen.

Derfor anbefaler Kulturstyrelsen:

- at museet med afsæt i sit ansvarsområde og formål udarbejder en nedskrevet indsamlingspolitik, så museet fører en aktiv, restriktiv og fagligt reflekteret indsamlingspraksis, som udspringer af museets forskning.
- at museet som følge af en ny indsamlingspolitik begrænser sin passive indsamling til et absolut minimum.
- at museet får skabt overblik over samlingen, herunder taget stilling til rekvisitternes status. Opmærksomheden henledes på, at genstande kan kasseres uden Kulturstyrelsens tilladelse, hvis det sker før de er indlemmet i samlingen.

Registrering

Statsanerkendte museers registrering skal ske efter fastlagte standarder, der muliggør udveksling af data og søgninger i samlingen. Registreringen sikrer blandt andet, at genstandenes placering er noteret, og de til hver en tid kan fremfindes. Museerne skal registrere samlingen digitalt og indberette til de centrale kulturarvsdatabaser.

Museet har en samling på ca. 20.000 inventarnumre, hvoraf ca. 15 % er registreret digitalt i det fællesmuseale registreringssystem Regin, men endnu ikke indberettet til den centrale kulturarvsdatabase Museernes Samlinger.

Kulturstyrelsen godkendte i 2008 museets handlingsplan for indberetning til Museernes Samlinger. I planen fremgår det, at museet vil færdiggøre sin lovpligtige indberetning i 2012 og dermed have indhentet efterslæbet. Museet følger ikke handlingsplanen.

Museet har ikke medarbejdere ansat, som er uddannet til at udføre museets registrering.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at store dele af museet samling ikke er registeret digitalt
- at museet ikke følger handlingsplanen for at indhente sit registreringsefterslæb
- at museet bl.a. som følge af registreringsefterslæb ikke har overblik over sin samling
- museet ikke har registratorer ansat, som er uddannede til opgaven.

Derfor anbefaler Kulturstyrelsen:

- at museet reviderer sin handlingsplan for indhentning af registreringsefterslæbet og drøfter mulighederne for at overholde den indgående aftale med Kulturstyrelsen
- at museet prioriterer at have personale med relevant registreringskompetence.

Bevaring

Statsanerkendte museers bevaring omfatter museets magasinering, sikring, tilsyn og konservering af samlingerne. Arbejdet har til hensigt at sikre bevaringen af samlingen med henblik på dens fortsatte tilgængelighed og værdi for forskning og formidling.

En stor del af museets samling opbevares i de forskellige afdelingers udstillinger og den øvrige del i museets magasiner.

Museets hovedmagasin er tidligere stald- og ladebygninger på Dalgård, som blev ombygget til formålet i 2001. Flere af bygningerne på Ducholm Kloster rummer også magasiner for tekstiler og arkivmateriale. På støberimuseet anvendes en sidebygning som magasin for genstande der afventer nærmere vurdering, og Moler Museets loft anvendes til opmagasinering af fossiler.

Bevaringscenteret i Skive har i 2011 vurderet klima- og opbevaringsforholdene for museets samling. Bevaringscenteret vurderer, at museets aktuelle bevarings- og vedligeholdelsesmæssige udfordringer er omfattende af flere årsager. Den bygningstekniske standard i villaerne ved Dueholm Kloster og Moler Museet er ikke egnede til magasinformål. Museets magasiner, undtagen Moler Museet, er stærkt overfyldte og/eller fremstår usystematiske.

Museet har derudover en usædvanlig stor mængde genstande, som ikke er en del af samlingen, men som alligevel fordrer fornuftig opbevaring og vedligeholdelse.

Bevaringscenteret opfordrer til, at museets fremadrettede bevaringsindsats koncentrerer sig om tre områder:

1. tekniske forbedringer og nedlæggelse af de mest uhensigtsmæssige magasiner
2. optimere strukturen i de eksisterende magasiner og øge det samlede magasinareal
3. langsigtede prioriteringer af opgaverne for den samlede bevaringsindsats.

Museet har i 2011 fået støtte af Kulturstyrelsen til en samlingsgennemgang med henblik på at få overblik over omfang, tilstand og placering samt en vurdering af den antikvariske værdi i forhold til eventuel udskillelse af genstande. Museet er i færd med at afsøge mulighederne for at benytte mere tidssvarende magasiner i samarbejde med andre statsanerkendte museer.

Det er tilfredsstillende:

- at museet har igangsat en samlingsgennemgang
- at museet afsøger mulighederne for at benytte mere tidssvarende magasiner i samarbejde med andre statsanerkendte museer.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet har omfattende bevaringsmæssige udfordringer
- at museet benytter magasiner, som ikke er egnede til magasinformål.

Derfor anbefaler Kulturstyrelsen:

- at museet med afsæt bevaringscenterets rapport udarbejder en samlet bevaringsplan for såvel den præventive som den udbedrende bevaringsindsats
- at bevaringsplanen tager udgangspunkt i en skærpet faglig profil for museet og er prioriteret i forhold til samlingens forsknings- og formidlingsmæssige værdi.

Den faste kulturarv

De statsanerkendte museer skal gennem samarbejde med plan- og fredningsmyndighederne arbejde for, at væsentlige bevaringsværdier i kulturlandskabet sikres, bevares og inddrages i udviklingen af lokalområdet.

Museet har som følge af sit ansvarsområde ansvar for bevaringsværdier i forhold til både arkæologi og nyere tids kulturhistorie.

Museets arkæologiske aktivitet er meget begrænset. Museet har i 2010 gennemført 2 mindre arkæologiske, bygherrebetalte forundersøgelser og 20 egenfinansierede undersøgelser. Museet oplyser, at det arkæologiske arbejde som følge af en lille anlægsaktivitet på Mors de senere år har været begrænset til udgravninger af dyrkningstruede fortidsminder.

Museet har, som nævnt i tidligere afsnit, siden november 2011 ikke haft faguddannet personale til at varetæge sit arkæologiske ansvar, men har søgt om en foreløbig dispensation.

Museet samarbejder med kommunen og er løbende i kontakt med de relevante forvaltninger.

I forbindelse med nyere tids kulturhistorie oplyser museet at have gennemset 20 bygge- og anlægssager og bidraget til 10 lokalplaner i 2010.

Det er tilfredsstillende:

- at museet samarbejder med kommunen om planlægning vedrørende kulturarven.

Det er ikke tilfredsstillende:

- at museet ikke har faguddannet personale til at varetæge sit arkæologiske ansvar.

Derfor anbefaler Kulturstyrelsen:

- at museet, som del af de overordnede strategiske overvejelser, vurderer om det fortsat ønsker et arkæologisk ansvarsområde og prioriterer personaleressourcer hertil. Indtil da kan museet søge Kulturstyrelsen om en midlertidig dispensation fra kravet om at have en fastansat arkæolog på museet
- at museet udvikler sin rolle som aktør og samarbejdspartner i den kommunale udvikling, herunder etablerer en hensigtsmæssig procedure for, hvordan museets viden om den faste kulturarv bringes tidligt i spil i det kommunale plan- og udviklingsarbejde.

KVALITETSVURDERINGSFORLØBET PÅ MORSLANDS HISTORISKE MUSEUM

Kvalitetsvurderingsbesøget på museet fandt sted den 12. og 13. december 2011.

Tilstede ved mødet med museet den 13. december var:

Fra museet:

Konstitueret museumsleder Anna Noe Bovin, konstitueret medlem af ledelsen Henny Holm, museumsinspektør Per Noe og forvalter Lars Peter Rahbek.

Fra bestyrelsen:

Bestyrelsesformand Bente Lyndrup.

Fra Morsø Kommune:

Børne- og kulturudvalgsformand Walter N. Mikkelsen og kulturchef Peder Hanghøj.

Fra Kulturstyrelsen:

Kontorchef Ole Winther og museumskonsulenterne Eske Wohlfahrt og Jakob Hansen.

Den 12. december gennemgik Eske Wohlfahrt, Jakob Hansen, Anna Noe Bovin og Henny Holm udvalgte afdelinger på museet. De resterende afdelinger blev besigtiget den 13. december.

BILAG – forskningsevalueringer

1. Forskningsevaluering arkæologiske tekster Morslands Historiske Museum

Generel introduktion:

Morslands Historiske Museum har indleveret tre tekster, som ligger indenfor ældre bronzealder, yngre jernalder, og middelalder.

Lene Høst-Madsen har stået for evalueringen af alle tre tekster.

De enkelte værker er i alle tilfælde blevet vurderet efter det almene forskningsbegreb, som det er beskrevet i Kulturministeriets forskningsstrategi. Forskningsbegrebet tager udgangspunkt i dimensionerne gyldighed, originalitet og transparens. Ydermere har Kulturstyrelsen bedt de faglige råd vurdere om forskningen afspejler museets ansvarsområde og om forskningen afspejler museets arbejdsplaner.

Ifølge museets arbejdsplaner har vikingetid og tidlig middelalder særligt fokus i museets område en af de tre indleverede artikler dækker denne tidsperiode det er det upublicerede manuskript om den middelalderlige landbebyggelse på Mors (3), mens artiklen om den sene jernalderbebyggelse går op i middelalderen (1). De to siders tekst i Skalk om den sene bronzealdergrav opfylder ikke det almene forskningsbegreb der er dog tale om fremlæggelse af et interessant genstandsmateriale.

Teksterne dækker ikke alle arkæologiske perioder, og materialets begrænsede karakter gør det vanskeligt at vurdere museets arkæologiske kompetencer. De to artikler, som opfylder forskningsbegrebet er af høj kvalitet. Den ene af disse artikler er udelukkende udarbejdet af en medarbejder fra museet, mens den anden tekst har to eksterne og en intern forfatter. Der er således produceret 1 helt upubliceret manuskript og 1/3 publiceret forskningsartikel på 4 år, hvilket gør, at publiceringsmængden langt fra er fyldestgørende.

Museet bør satse på at få udgivet videnskabelige artikler i de kommende år så områdets potentiale kommer til sin ret.

Teksterne

1. Mikkelsen, P., Moltsen, A., & Sindbæk, S., 2008: Træbring NW Denmark AD 600-1100. An archaeological and archeobotanic study. *Acta Arcaeologica* vol. 79. 79-109

30 siders artikel på engelsk af meget høj faglig standard, som fremlægger meget væsentlige udgravningsresultater og arkeobotaniske resultater fra undersøgelserne af Træbring landsbyen. Resultaterne sættes ind i en lokal, regional og international sammenhæng og materialet perspektiveres. Artiklen er skrevet af en ansat på museet i samarbejde med en ekstern arkæobotaniker og en ekstern arkæolog fra Århus universitet.

2. Hornstrup, K. & Mikkelsen, P., 2010: Barnegrav. *Skalk* nr. 5.

Artiklen opfylder ikke det almene forskningsbegreb.

3. Mikkelsen, P., (Upub): Ejerslev, Sejerslev og Jørsby. Middelalderlige landbebyggelser på Mors.

Ca. 30 siders artikel på dansk af høj faglig standard. I artiklen fremlægges de arkæologiske resultater fra udgravningerne i Ejerslev, Sejerslev og Jørsby. Projektet har modtaget støtte fra Rådighedssummen. Resultaterne er væsentlige og interessante og forhåbentligt kan manuskriptet snarest publiceres i et egnet tidsskrift.

Skematisk oversigt over værkerne:

| nr: | forskning: | ansvars- område: | arbejds- plan: | Beskrivelse |
|-----|------------|---------------------|-------------------|---|
| 1 | X | X | | 1/3 artikel i et anerkendt forskningstidsskrift |
| 2 | | X | | 1/2 Populærvidenskabelig artikel på 2 sider. Det er vanskeligt at vurdere værket originalitet og transparens pga manglende henvisninger. Derfor lever den ikke op til forskningsbegrebet. |
| 3 | X | X | X | 1/1 Artikel/ trykkeklart upubliceret manuskript. |

M.v.h.

Lene Høst-Madsen

2. Forskningsevaluering af Morslands Historiske Museum, Nyere Tid

Vurderingen er foretaget af museumsinspektør, ph.d. Morten Pedersen, Nordjyllands Historiske Museum og museumsinspektør, seniorforsker, ph.d. Mikkel Venborg Pedersen, Nationalmuseet.

Til vurderingen er indleveret følgende

- Overgaard, Susanne: En Formiddag med Seafood Limfjord APS, in: Muslinger & Mennesker. Arbejde og fest ved Limfjorden. Udgivet af Limfjordsmuseernes Samvirke 2007, s. 55-63.
- Overgaard, Susanne: Den regulerede Ø, in: Fra Løgstør til Thyborøn – den regulerede Limfjord. Udgivet af Limfjordsmuseernes Samvirke 2009, s. 81-99.
- Bovin, Anna Noe: Fiskerikontrol på Limfjorden, in: Den regulerede Limfjord II. En undersøgelse af lovgivning og praksis omkring infrastruktur, ressourcer og miljø i Limfjorden. Udgivet af Limfjordsmuseernes Samvirke 2009, s. 93-116.
- Bovin, Anna Noe: Mors i Billedet. Landskabet. Udgivet af Den selvejende Institution Mors i Billedet 2009, s. 8-17, s. 40-41, s. 70-71, s. 82-83.

Karakteristik

Publikationerne består af fire mindre artikler, hvoraf de tre (1,2,3) er udgivet af Limfjordsmuseernes Samvirke som resultater af støtte til projekter fra Kulturstyrelsens Rådighedssum i dette samarbejde. Den fjerde publikation (4) fremtræder som mindre stykker á to sider omkring limfjordskunstnere, hvis malerier er i museet. Alle fire er på dansk. Ingen af de fire er eksternt fagfællebedømt, så vidt det kan udledes af publikationerne.

Vedrørende (1) er der tale om en artikel i en antologi, som angiveligt rummer flere artikler fra Limfjordsmuseernes samvirkes undersøgelser over de senere år. I artiklen følger man en formiddag med båden 'Leverpostejbakken', hvor den lægger til eller hvilke markante steder, den passerer undervejs. Endvidere fiskeriet ombord, arbejdstøjet og fangsten. Artiklen ender med en omtale af organisering og økonomisk sammenhæng. Artiklen kan nærmest karakteriseres som redigerede feltnoter, tilsat et antal fotografier. Der er ingen problemstilling, faglig placering eller analyse, ligesom artiklen ikke er anoteret.

Vedrørende (2) er der tale om en artikel, der stammer fra en antologi som (1). I artiklen gennemgås med særlig vægt på tiden efter 1770 til 2009 forskellige landreguleringer og land(vindings)arbejder, illustreret med kortmateriale. Denne del af artiklen former sig som en historisk fremstilling, uden det dog er klart, efter hvilke kriterier, fremstillingen styres. Væsentligste kilder præsenteres dog og karakteriseres. For tidsafsnittene 1860-1890, 1890-1920 og 1920-1940 gælder det samme. I afsnittet 1940-2009 skiftes fokus delvist til en nutidig optik, men den kronologiske fremstilling afbrydes ikke.

Der er tydeligvis tale om en artikel, der bygger på læsning, kort og andet materiale, men da artiklen ikke er anoteret, ikke præsenterer en egentlig problemstilling eller et egentligt formål, må den karakteriseres som formidling.

Vedrørende (3) er der ligeledes tale om en artikel, der stammer fra en antologi som (1) og (2), dog med et mere rapportagtigt præg. I artiklen indledes prompte med citater fra aviser, hvorefter der fortsættes med nogle siders småsnakkende referat af samtaler med fiskerikontrollen, inden andre emner, som spredt her og der undersøges, omtales. Der synes således mestendels at være tale om noter til projektet i renskrevet form. Der er ingen problemstilling, faglig placering eller analyse endelige konklusion, ligesom artiklen ikke er anoteret, om end der nævnes enkelte kilder og en smule litteratur.

Vedrørende (4) er der tale om et beskrivende katalog til udvalgte malerier fra Morslands Historiske Museums samling. Det enkelte motiv beskrives og der knyttes enkelte ord til maleren. Kataloget fremstår som formidling.

Konklusion og anbefaling

Ingen af de fire publikationer udgør forskning i henhold til det almene forskningsbegreb.

(1) og (3) synes at rumme noter eller dagbogsoptegnelser, som kunne danne grundlag for en mulig forskningsbaseret fremstilling.(2) er en formidlingsartikel, som, hvis der havde været et

præciseret formål og en egentlig annotering, kunne have været vurderet indenfor det almene forskningsbegreb. (4) er et katalog, hvor de enkelte afsnit tydeligt bygger på viden om malerne, og som fremstår som formidling af malerierne og malerne.

Det anbefales, at Morslands Historiske Museum søger at skaffe rum til forskning og afrapportering deraf, samt at Limfjordsmuseernes Samvirke, der har publiceret tre af de ovenstående numre, opkvalificerer sine interne krav til den forskningsmæssige standard i sine projekter og deres afrapportering. Det ville klæde Morslands Historisk Museum at søge publicering i sammenhænge, hvor en kulturhistorisk-faglig redaktionel hjælp eller en egentlig fagfællebedømmelse er sikret.

3. Forskningsevaluering Morslands Historiske Museum – naturhistorie

Evalueringen er foretaget af museumsdirektør, geolog, ph.d. Tove Damholt, Østsjællands Museum.

Som baggrund for evalueringen er udleveret følgende:

- Vedtægter for Morslands Historiske Museum
- Morslands Historiske Museum. Arbejdsplan for årene 2006-2009
- Supplerende arbejdsplan for Morslands Historiske Museum 2006-2009
- Litteraturliste - Artikler skrevet af HM eller som medforfatter
- Forskningsbegreb. Uddrag af Kulturministeriets forskningsstrategi
- Brev om forskningsevaluering. Fra Kulturstyrelsen til medlemmer af Kulturstyrelsens faglige råd

Evalueringen er udført jf. brev om forskningsevaluering fra Kulturstyrelsen til medlemmer af Kulturstyrelsen faglige råd. Ifølge dette skal evalueringen omfatte de seneste fire år. Da publikationer for 2011 kun i begrænset omfang må ventes at være publiceret, er der i denne evaluering medtaget publikationer for perioden 2007–2011.

Fra den udleverede liste er følgende publikationer således relevante for evalueringen:

1. Madsen, H. 2007: Tarpon - fossil og nulevende. *Geologisk Nyt* 2007 (4), pp 4-7.
2. Madsen, H. 2008: Luffe - en helt fantastisk skildpadde. *Geologisk Nyt* 2008 (3), pp 8-12.
3. Madsen, H. 2009: Hajlort og tænder - fundet i stort antal under moleret på Mors *Geologisk Nyt* 2009 (1), pp 24 -29.
4. Madsen, H. 2011: Nyt spændende fund af fossil skildpadde i moleret på Mors. *Geologisk Nyt* 2011 (1), pp 10-12.
5. Bonde, N., Madsen, H., Schultz, B., Sylvestersen, R. & Jakobsen, S.L. 2010: Moléret i Nordjylland – diatomitten og fossilerne. *Dansk Naturhistorisk Forenings Årsskrift* nr. 19 og 20, pp 25 - 40.
6. Bonde, N., Madsen, H., Schultz, B. & Sylvestersen, R. (2008) Diatomitten og askeserien fortæller historier — Moleret I. *Naturens Verden* 2008 -7/8, pp 43-51.
7. Schultz, B., Madsen, H., Bonde, N., Sylvestersen, R. (2011) Det hvide ler. *Geologiske Naturperler – danske brikker til jordens*

puslespil. 2011- kap. 5, pp 68-86.

Karakteristik

Publikationerne fremsendt til evaluering består af fire artikler i et geologisk aktuelt tidsskrift (1-4), en artikel i en årbog (5), en artikel i naturvidenskabeligt tidsskrift (6) og en artikel i en populærgeologisk bog (7). Alle artikler er på dansk.

Publikationerne 1-4 er alle artikler fra Geologisk Nyt. Geologisk Nyt er et aktuelt fagblad, der orienterer om nyheder indenfor arbejdsfeltet for geologer og miljøingeniører. Artiklerne har alle Henrik Madsen som eneforfatter og omhandler nye fund af en række spektakulære fossiler fra moleret og det underliggende ler. De beskrevne fossiler er overvejende fundet af Henrik Madsen. Artiklerne er af populærformidlende karakter og præsenterer ikke materiale tilgængeligt for peer-review og opfylder således ikke kravene i forhold til forskningsbegrebet defineret i Kulturministeriets forskningsstrategi.

For publikationerne nummeret 5-7 gælder, at Henrik Madsen er andenforfatter. Det er ikke oplyst i hvilket omfang museet er ansvarlig for disse publikationer eller hvilken rolle Henrik Madsen har haft i udarbejdelse af publikationerne. Øvrige forfatteres affinitet angives til øvrige institutioner: museumsinspektørerne B. Schultz og R. Sylvestersen (Fur Museum), emeritus lektor N. Bonde (Institut for Geografi og Geologi, København) samt konservator S. L. Jakobsen (Statens Naturhistoriske Museum, København).

Publikation nr. 5 er en review artikel, som i formidlende form samler op på eksisterende viden om fossilerne i moleret samt Stolleklint-leret med afsnit om fisk, krybdyr, fugle, insekter samt andre hvirvelløse dyr. Artiklen fremhæver Henrik Madsens fund af en lagpakke i moleret i den gamle Skarrehage grav.

Publikation nr. 6 giver en generel introduktion til kendt viden om aflejringer og mineraler for et bredt, ikke fagkyndigt publikum. Artiklen er formidling til et ikke fagkyndigt publikum og stiller ikke viden til rådighed for peer-review.

Publikation nr. 7 er en generel beskrivelse af molerets aflejringer og fossiler. Artiklen præsenterer en samlende liste over fundhyppighed af fisk (grupper og arter) fordelt på stratigrafisk niveau. Bogens målgruppe er det brede publikum og publikationen er af formidlende karakter og indeholder således f.eks. ikke præcist noterede videnskabelige referencer.

Sammenfattende om publikationerne 5-7 gælder, at de er af populærformidlende karakter og ikke præsenterer materiale tilgængeligt for peer-review og således ikke opfylder krav til forskning jf. forskningsbegrebet defineret i Kulturministeriets forskningsstrategi.

Sammenfattende vurdering af publikationer

Det konkluderes, at alle syv publikationer for perioden 2007-2011 er af populærformidlende karakter, og at de ikke præsenterer materiale tilgængeligt for peer-review. Publikationerne opfylder således ikke kravene i forhold til forskningsbegrebet defineret i Kulturministeriets forskningsstrategi.

Publikationerne afspejler derimod Henrik Madsens omfattende og betydningsfulde indsamlingsarbejde på en dansk geologisk lokalitet af international klasse.

Publikationerne og museets ansvarsområde

Ifølge museets vedtægter (§ 1, Stk. 2) er Morslands Historiske Museum et statsanerkendt kulturhistorisk lokalmuseum. Museet har således ikke status som naturhistorisk museum.

Publikationerne og museets arbejdsplan

Ifølge museets arbejdsplaner prioriteres naturhistorisk indsamling som grundlaget for fremtidig geologisk og naturvidenskabelig forskning. Indsamling af de enestående fossiler på denne lokalitet, som i dag er kandidat til UNESCOs verdensarvsliste, er, som det fremgår af arbejdsplanen nødvendig at udføre mens råstofgravningen udføres, og må derfor karakteriseres som af væsentlig betydning for at belyse den danske naturarv og for fremtidig forskning.

Af museets supplerende arbejdsplan for 2006-2009 fremgår det: ”På basis af samlingerne på Moler Museet har forskere fra universiteter og museer i Irland, Italien, Tyskland og USA samt fra Geologisk Museum og Zoologisk Museum i København undersøgt bl.a. fossilerne fra moleret af fugle, insekter, fisk og skaldyr, plantedele og træ, og bl.a. bestemt og beskrevet helt nye arter – og beskæftiget sig med gigakrystaller og vulkanske askelag.”

Ifølge museets arbejdsplan 2006-2009 fremgår det, at museet ønsker at ”fortsætte og udbygge sit samarbejde med GEUS, geologiske institutter, udenlandske universiteter og forskere samt andre danske, især nordjyske museer med interesse i geologi, palæontologi og naturhistorie”. Af den fremsendte publikationsliste fremgår det, at nedenstående to artikler er in press.

- Karl, H. V. & Lindow, B.E.K., H. Madsen: *Tasbacka danica* n. sp., a new Eocene marine turtle from Denmark (Testudines: Chelonioida). *Studia Palaeocheloniologica* IV, University of Salamanca, Spain. (in press)
- Kristensen H. V., Cuny G., Rasmussen A. R., Madsen H. Earliest record of the fossil snake *Palaeophis* from the Paleocene/Eocene boundary in Denmark. (in press)

Disse artikler er ikke fremsendt til evaluering, men viser et samarbejde som beskrevet i arbejdsplanerne for 2006-2009. Det fremgår tillige af arbejdsplanen, at der ”sigtes mod ansættelse af en naturvidenskabelig medarbejder ved Moler Museet/Skarregaard”.

Konklusion og anbefaling

Det konkluderes, at Morslands Historiske Museum i perioden 2007-2011 ikke har haft en videnskabelig naturhistorisk publikationsaktivitet. I samme periode har museet v. Henrik Madsen foretaget værdifuld og tidskrævende indsamling og samtidig fortsat og udvidet samarbejdet med nationale og internationale forskningsinstitutioner og derved bidraget til at gøre samlingen forskningsaktiv og tillige styrket forskningsaktiviteten i området.

De geologiske lokaliteter på Mors er indstillet af Kulturstyrelsen som kandidat til UNESCO Verdensarv. På den baggrund anbefales det, at den nuværende indsats styrkes ved at tilknytte fast geologisk fagpersonale til varetagelse af geologisk forskning.